

Persbericht

PB09-023
31 maart 2009
9.30 uur

Schuld overheid bijzonder sterk gestegen

- **Schuld overheid bijna 60 procent van bbp**
- **Meer schuld door kredietcrisis**
- **Tekort gemeenten fors hoger**

De overheidsschuld is in 2008 fors toegenomen. De toename bedraagt 87,4 miljard euro. De schuld aan het eind van 2008 is daarmee uitgekomen op 346,2 miljard euro. Dit is 58,2 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Dit blijkt uit de eerste ramingen van het CBS.

De grote toename van de bruto schuld is een gevolg van de kredietcrisis. In het vierde kwartaal van 2008 heeft de Staat forse kapitaalinjecties gedaan in de financiële sector. Overname van Fortis Nederland en ABN Amro en kapitaalversterking van ING, SNS Reaal en Aegon heeft de overheid ongeveer 37 miljard euro gekost. Daarnaast heeft de Staat bijna 44 miljard euro aan Fortis Nederland geleend. Zonder deze overheidsinterventies zou de schuld met ongeveer 6 miljard euro gestegen zijn. Per inwoner is de schuld met 5 duizend euro gestegen en bedraagt thans meer dan 21 duizend euro.

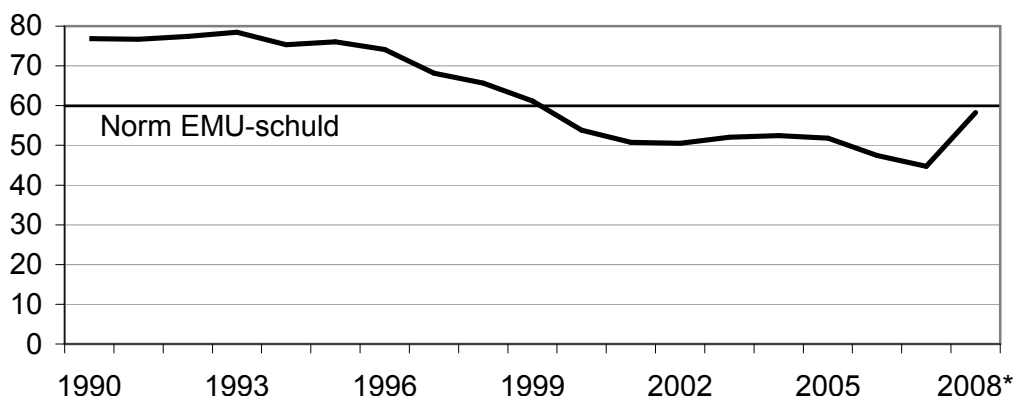
Het begrotingsoverschot kwam in 2008 uit op 6,1 miljard euro. De overheid kreeg in 2008 ruim 17 miljard euro meer aan inkomsten binnen dan in 2007. Voor bijna twee derde kwam dit door de belasting- en premie-opbrengsten die bijna 5 procent toenamen. Daarnaast brachten de hogere aardgasbaten nog eens meer dan 4 miljard extra in het laatje. Dit is een stijging van ruim 50 procent.

De uitgaven van de overheid namen in 2008 met ruim 13 miljard toe. De uitgaven stegen over een breed front van ambtenarensalarissen tot uitkeringen.

De lokale overheid liet een flinke verslechtering van het saldo zien. Het tekort bereikte een recordhoogte van 3,1 miljard euro. In 2007 waren de inkomsten nog nagenoeg gelijk aan de uitgaven. Bij de gemeenten verdubbelde het tekort ruim tot 3,5 miljard euro. Het forse tekort werd veroorzaakt door hogere uitgaven. Onder meer de investeringen namen fors toe. Ook de overige lagere overheden lieten een verslechtering van het saldo zien. De waterschappen kwamen uit op een tekort van 0,4 miljard euro, terwijl de provincies hun overschot zagen afnemen tot 0,2 miljard euro.

Bij de centrale overheid bedroeg het overschot vorig jaar 4,2 miljard euro. De sociale fondsen behaalden een overschot van 4,9 miljard euro.

Overheidsschuld in percentage bbp

Bron: CBS

Technische toelichting

Gevolgen overheidsinterventies in de financiële sector op saldo en schuld

Het CBS bepaalt, zoals bekend, conform Europese regelgeving het overheidssaldo en de overheidsschuld. Bij het vaststellen van deze gegevens voor 2008 is bijzondere aandacht besteed aan de maatregelen van de overheid in het licht van de economische crisis. Het betreft dan in het bijzonder de staatsdeelnemingen in Fortis Nederland en ABN Amro, maar ook de kapitaalinjecties in ING, Aegon en SNS Reaal.

Het CBS heeft op basis van onderzoek naar de precieze constructies en de statistische boekhoudregels geconcludeerd dat deze maatregelen geen effect hebben gehad op het overheidssaldo. Wel zijn er gevolgen voor de schuld.

Ook overheidsinterventies in 2009 zal het CBS nauwgezet tegen het licht houden. In 2009 speelt de back-up faciliteit aan ING van eind januari. Het CBS zal bepalen in welke mate deze transactie het overheidssaldo en de overheidsschuld verhoogt.

Overheidssaldo en overheidsschuld

Het overheidssaldo (ook wel EMU-saldo genoemd) is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Inkomsten en uitgaven worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde tot stand komt, gewijzigd wordt of verloren gaat, of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat, veranderd wordt of wordt geannuleerd.

De overheidsschuld (ook wel EMU-schuld genoemd) is de schuld van de overheid gewaardeerd tegen nominale waarde (niet op marktwaarde). De zogenaamde handelskredieten en transitorische posten worden niet in de schuld meegenomen. De onderlinge schulden tussen de Nederlandse overheden tellen ook niet mee.

De EMU-schuldquote geeft de verhouding weer tussen de overheidsschuld en het bbp.

Methode

De gepubliceerde cijfers vormen de eerste ramingen van het CBS voor de sector overheid over 2008. De cijfers voor 2006, 2007 en 2008 kunnen later nog worden aangepast, met name bij de reguliere jaarlijkse aanpassing van de Nationale rekeningen in juli.

De overheid omvat de centrale overheid (voornamelijk het Rijk), de lokale overheid (gemeenten, waterschappen, provincies, e.d.) en de sociale fondsen. Het CBS verzamelt voor de samenstelling van de cijfers gegevens bij de belangrijkste overheden en completeert deze met aanvullende ramingen voor de ontbrekende instellingen.

BTP-notificatie

De gepubliceerde cijfers zijn de officiële cijfers over het Nederlands overheidssaldo en de overheidsschuld. Zij worden naar de Europese Commissie gestuurd in het kader van de buitensporigetekortenprocedure (BTP of 'Excessive Deficit Procedure', EDP). De levering vindt plaats voor 1 april van elk jaar en heeft betrekking op de gegevens van het jaar ervoor. De cijfers in dit persbericht sluiten aan bij de BTP-notificatie van Nederland die vandaag aan de Europese Commissie wordt gestuurd.

Tabel 1: Overheidssaldo

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>mld euro</i>					
Totaal inkomsten	217,7	228,5	249,6	258,8	276,1
Totaal uitgaven (-)	226,4	230,0	246,4	256,9	270,3
Rentevoordeel / nadeel uit swapcontracten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
	+				
Overheidstekort (-) / overschot (+)	-8,6	-1,4	3,4	2,0	6,1
Bruto binnenlands product (bbp)	491,2	513,4	539,9	567,1	594,6
<i>uitgedrukt als % bbp</i>					
Totaal inkomsten	44,3	44,5	46,2	45,6	46,4
Totaal uitgaven (-)	46,1	44,8	45,6	45,3	45,5
Overheidstekort (-) / overschot (+)	-1,7	-0,3	0,6	0,3	1,0

Bron CBS

Tabel 2: Overheidssaldo naar overheidslaag

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>mld euro</i>					
Overheid waarvan	-8,6	-1,4	3,4	2,0	6,1
Centrale overheid	-8,3	0,3	4,3	3,5	4,2
Lokale overheid	-1,0	-0,9	-0,1	0,0	-3,1
Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen	0,7	-0,8	-0,8	-1,5	4,9
<i>uitgedrukt als % bbp</i>					
Overheid waarvan	-1,7	-0,3	0,6	0,3	1,0
Centrale overheid	-1,7	0,1	0,8	0,6	0,7
Lokale overheid	-0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,5
Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen	0,1	-0,1	-0,2	-0,3	0,8

Bron CBS

Tabel 3: Overheidsschuld naar schuldtitlel

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>mld euro</i>					
Overheidsschuld	257,6	266,1	255,9	258,8	346,2
Chartaal geld	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
Kortlopende waardepapieren	17,7	18,0	13,9	16,7	84,0
Obligaties	196,7	201,6	196,9	191,5	199,0
Kortlopende leningen	5,3	7,0	5,7	11,5	12,2
Langlopende leningen	37,2	38,9	38,8	38,5	50,4
<i>uitgedrukt als % bbp</i>					
Overheidsschuld	52,4	51,8	47,4	45,6	58,2

Bron CBS